

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Petra Paludu, v trestnej veci proti obvinenému **M. M. a spol.**, pre zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c/, ods. 4 písm. a/, písm. b/ Tr. zák., v jednočinnom súbehu so zločinom založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 26. marca 2009 v Bratislave sťažnosti obvinených M. M., V. H. a T. Ď. proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku zo 17. marca 2009, sp. zn. Tp 9/2009, a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených **M. M., V. H. a T. Ď.** **s a z a m i e t a j ú.**

O d ô v o d n e n i e :

Obvinení M. M., V. H. a T. Ď. sú trestné stíhaní pre vyššie označené a ďalšie trestné činy, pre ktoré sa voči nim postupne vznášalo obvinenie a boli vzatí do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. počínajúc 27. septembra 2008. Zákom stanovená polročná lehota trvania väzby v prípravnom konaní, uvedená v § 76 ods. 2 Tr. por., v jeho znení účinnom do 31. januára 2009, v rámci ktorej bol prokurátor povinný podať návrh na jej predĺženie, ak obvineného z väzby neprepustí, uplynie 27. marca 2009.

Napadnutým uznesením zo 17. marca 2009, sp. zn. Tp 9/2009, sudkyňa pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku na návrh prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podľa § 76 ods. 2 Tr. por., v jeho znení účinnom do 31. januára 2009, predĺžila lehotu trvania väzby všetkých troch vyššie menovaných obvinených do 27. septembra 2009.

Ihneď po oznámení uznesenia obvineným po ich výsluchu zahlásili všetci menovaní obvinení do zápisnice sťažnosti. Sťažnosti odôvodnili prostredníctvom svojho obhajcu a obvinený M. M. aj osobným písomným podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

V odôvodnení sťažnosti podanej prostredníctvom obhajcu obvinení namietali porušenie ustanovení o konaní, ktoré napadnutému uzneseniu predchádzalo a že toto porušenie mohlo spôsobiť nesprávnosť výroku uznesenia.

Podľa obvinených bolo v konaní predchádzajúcom napadnutému uzneseniu porušené ich právo na obhajobu. Poukázali na to, že ich obhajca JUDr. J. B., ktorý im bol zvolený v súlade s § 39 ods. 2 Tr. por. ich príbuznými, prevzal obhajobu 16. marca 2009 a návrh prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby nemal k dispozícii. Príbuznými obvinených mu bolo oznámené, že 17. marca 2009 o 10.30 hod. sa uskutoční verejné zasadnutie vo veci predĺženia lehoty väzby. Dovtedy bol obhajcom obvinených JUDr. J. F., ktorému bol doručený návrh prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby.

Sťažovatelia argumentovali tým, že obhajca obvinených prevzal obhajobu 16. marca 2009 a verejné zasadnutie bolo určené na 17. marca 2009, a tak obhajca nemal možnosť preštudovať si spisový materiál, ani komunikovať s obvinenými. Obhajca toto oznámil súdu na verejnom zasadnutí a žiadal o jeho odročenie za účelom preštudovania spisového materiálu. Sudkyňa pre prípravné konanie zrušila termín verejného zasadnutia a nariadila výsluch obvinených. Na tomto sa obhajca z dôvodu, ktorý sa uvádza v sťažnosti a to plnenia si neodkladných povinností nezúčastnil.

Ďalej sa uvádza v sťažnosti, že obvinení chceli vypovedať, ale za prítomnosti svojho obhajcu, ale ich obhajca nemal možnosť naštudovať si spis, čo je súčasťou práva na obhajobu daného Ústavou Slovenskej republiky a upraveného Trestným poriadkom. Zároveň tým boli podľa obvinených porušené aj základné zásady trestného konania uvedené v § 2 ods. 7, ods. 9 a ods. 10 Tr. por. a ich základné práva a slobody, ich právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na obhajobu podľa článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Obvinený M. M. vo vlastnom odôvodnení sťažnosti v podstate namieta to isté, čo prostredníctvom obhajcu, predovšetkým, že bol porušený zákon v tom, že pred rozhodnutím obvinení neboli vypočutí za podmienok ako ich stanovuje zákon a silený výsluch bez advokáta, pri nutnej obhajobe, by bol porušením práva na obhajobu. Pokiaľ žiadal o nazretie do spisu, ten nebol predložený v požadovanej forme a až po rozhodnutí a navyše bez advokáta. Ďalej namietal, že prokurátor podal návrh na predĺženie lehoty trvania väzby až v posledný možný deň lehoty, pričom tak mohol urobiť skôr a návrh nebol doručený obvineným bezodkladne, ale len dva pracovné dni pred 17. marcom 2009 a advokát ho nedostal vôbec.

Vzhľadom na vyššie uvedené obvinení žiadali, aby napadnuté uznesenie bolo zrušené a návrh prokurátora zamietnutý.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že sťažnosti boli podané včas proti rozhodnutiu, proti ktorému mohli byť podané a boli podané oprávnenými osobami. Preto v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia i konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že sťažnosti obvinených nie sú dôvodné. Žiadne ich práva neboli porušené, predovšetkým nie právo na súdnu a inú právnu ochranu a rozhodne nie právo na obhajobu a v rámci neho právo vyjadriť sa k veci pred rozhodnutím.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zisťuje, že obvinení sú trestne stíhaní pre trestné činy a skutky uvedené v napadnutom uznesení. Podstata ich trestnej činnosti mala spočívať v tom, že v rámci organizovanej skupiny osôb, ktorú mal sformovať obvinený M. M. a jej členmi, okrem ďalšej osoby, mali byť i obvinení V. H. a T. Ď., v období od 9. júla 2006 do 28. októbra 2007 v P. B. a jej okolí cielene mali poškodzovať cudzí majetok zapáľovaním osobných motorových vozidiel a rozbíjaním sklenených výplní stavebných otvorov kaviarne s cieľom získania vplyvu, spôsobovania strachu, získavania neoprávnených výhod u osôb, ktoré sa vzopreli neoprávneným a neodôvodneným požiadavkám obvineného M. M. alebo boli s ním v spore alebo menovaný obvinený mal dostať na také konanie objednávku od neznámych osôb.

Sudkyňa pre prípravné konanie postupovala v súlade s § 567c ods. 2 Tr. por., podľa ktorého ak lehota väzby začala plynúť pred 1. februárom 2009, použijú sa ustanovenia § 76, § 78, § 80 ods. 3 a § 81 ods. 4 Tr. por. v jeho znení účinnom do 31. januára 2009.

Prokurátor podal návrh na predĺženie lehoty trvania väzby súladne so znením § 76 ods. 2 Tr. por., v jeho znení účinnom do 31. januára 2009 a sudkyňa pre prípravné konanie postupovala tak, ako jej ukladalo ustanovenie § 76 ods. 3 Tr. por., v jeho znení účinnom do 31. januára 2009. Spisový materiál bol predložený nadriadenému súdu v lehote uvedenej v tomto ustanovení.

Sudkyňa pre prípravné konanie nemala povinnosť rozhodnúť o návrhu prokurátora na verejnom zasadnutí. Jej povinnosťou však bolo zabezpečiť, aby obvineným bola daná možnosť osobne sa vyjadriť pred sudcom k veci, o ktorej sa malo rozhodovať, teda k návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby a návrh mal byť doručený obvineným na vyjadrenie. To sa aj stalo. Z obsahu zápisnice o výsluchu obvinených vyplýva, že mali k dispozícii návrh prokurátora vo štvrtok 12. marca 2009. Zákon neurčoval, že návrh prokurátora mal byť doručený obvinenému aspoň päť pracovných dní pred rozhodnutím.

Sudkyňa pre prípravné konanie po doručení návrhu prokurátora súdu dňa 5. marca 2009 zvolila ten postup, že na druhý deň 6. marca 2009 určila vo veci verejné zasadnutie na 17. marca 2009 o 10.30 hod. na Špeciálnom súde v Pezinku, o ktorom bol hneď v ten deň určenia verejného, teda v dostatočnom časovom predstihu, upovedomený obhajca všetkých troch obvinených JUDr. J. F.. Rovnopis návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby obhajcovi doručoval prokurátor v deň podania návrhu. Tento obhajca v deň konania verejného zasadnutia 17. marca 2009 o 8.00 hod. doručil do podateľne Špeciálneho súdu v Pezinku oznámenie datované dňom 17. marca 2009, že obvinených ďalej nezastupuje, lebo priateľka p. M. mu oznámila, že na základe plnej moci zastupovanie všetkých troch klientov prevzal p. JUDr. J. B., Advokátska kancelária Galanta.

V spisovom materiáli sa nachádzajú splnomocnenia zo 16. marca 2009 pre obhajcu JUDr. J. B. podpísané matkou obvineného M. M., bratom obvineného V. H. P. H. a R. Ď. otcom obvineného T. Ď.. Z obsahu zápisnice o výsluchu obvinených i napadnutého uznesenia ako i sťažnosti obvinených vyplýva, že verejné zasadnutie o 10.30 hod. 17. marca 2009 sa nekonalo, ale že o 11.15 hod. malo ísť o výsluch obvinených, ktorého sa obhajca obvinených

JUDr. J. B. nezúčastnil. V ten deň doručil súdu uvedené splnomocnenia na obhajobu obvinených a s poukazom na to, že nedisponuje návrhom prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby obvinených, že nepozná spisový materiál, žiadal, aby mu to bolo umožnené v lehote 5 pracovných dní a na ten účel žiadal verejné zasadnutie odročiť. Sudkyňa pre prípravné konanie nariadila výsluch obvinených, čo obvinení, obhajca a prokurátor vzali na vedomie, ale obhajca obvinených s poukazom na jeho vyššie uvedené vyjadrenia a s odôvodnením plnenia si iných neodkladných povinností, sa nariadeného úkonu, výsluchu obvinených nezúčastnil.

Pri výsluchu sa obvinení k veci nevyjadrovali. Všetci uvádzali, že bez prítomnosti obhajcu nebudú vypovedať.

Obvineným bola daná možnosť, aby sa pred rozhodnutím vyjadrili k návrhu prokurátora. Od 12. marca 2009 do 17. marca 2009 tak neurobili. Mohol tak urobiť aj ich obhajca JUDr. J. F., ten však urobil len to, že tesne pred tým ako mal súd konať a rozhodnúť, doručil súdu oznámenie, že už nezastupuje obvinených.

Obvineným bola daná možnosť pred sudcom sa osobne vyjadriť k ich veci, o ktorej sa malo rozhodnúť, teda k ďalšiemu trvaniu väzby. Bola im daná možnosť tak urobiť aj za prítomnosti obhajcu. Ich obhajca JUDr. J. F. mal k dispozícii návrh prokurátora a vedel o termíne verejného zasadnutia určenom na 17. marca 2009. Aj ďalší obhajca obvinených vedel o tom, že sudkyňa pre prípravné konanie v ten deň pred rozhodnutím uskutoční výsluch obvinených.

Ak sa tohto nariadeného úkonu obhajca nezúčastnil, je to len otázka zodpovednostného vzťahu medzi ním a obvinenými vyplývajúceho zo zmluvy na základe splnomocnenia. Súd nemá za povinnosť skúmať kvalitu obhajoby obvinených ani dôvody, pre ktoré sa rozhodli, či už oni sami alebo v danom prípade za nich oprávnené osoby, namiesto predtým splnomocneného alebo ustanoveného obhajcu zvoliť si iného obhajcu.

Ustanovenia § 39 ods. 5 a § 40 ods. 5 Tr. por., podľa ktorých obvinený si môže namiesto obhajcu, ktorého si zvolil alebo ktorého mu zvolila oprávnená osoba, zvoliť iného obhajcu, resp. namiesto obhajcu, ktorý mu bol ustanovený, sám si zvoliť obhajcu, nemožno však vykladať tak, že všetky dovtedy urobené úkony sa majú vykonať znovu, alebo že majú

začať plynúť nové lehoty v prípadoch, keď je potrebné zachovať u obhajcu zákonom stanovenú lehotu, alebo že znovu treba doručovať návrhy na vyjadrenie novému obhajcovi, ak sa tak už stalo predtým, vo vzťahu k pôvodnému obhajcovi a práva obvinených na obhajobu boli zachované a aj z neho vyplývajúce povinnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdu boli dodržané. To sa týka aj možnosti poskytnutia primeraného časového priestoru na preštudovanie spisového materiálu. Dostatočný časový priestor mal na to obhajca obvinených JUDr. J. F.. Ak v deň konania nariadeného úkonu orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu sa rozhodne obvinený alebo iná oprávnená osoba za neho zmeniť obhajcu namiesto pôvodne splnomocneného alebo zvoliť si sám obhajcu alebo iná oprávnená osoba namiesto ustanoveného, tak nemožno konštatovať, že jeho práva na obhajobu boli porušené, keď všetky boli zachované vo vzťahu k pôvodnému obhajcovi.

V danom prípade nebolo potrebné vykonávať verejné zasadnutie. Nerozhodovalo sa o žiadosti obvinených o prepustenie z väzby, v ktorých by obvinení výslovne požiadali o výsluch a uvádzali skutočnosti súdu skôr neznáme, významné pre rozhodnutie.

Ak na základe návrhu prokurátora sudkyňa pre prípravné konanie mienila vykonať verejné zasadnutie, dávala tak väčší priestor na obhajobu obvinených. Postačovalo, aby bolo zabezpečené právo obvinených na ich vypočutie pred súdom a lehota na to nebola určená. Čas a spôsob tohto úkonu na zabezpečenie práv obvinených mal byť stanovený tak, aby bol dosiahnutý jeho účel a právo na obhajobu. To v danom prípade nebolo porušené. Obhajca mal možnosť sa zúčastniť úkonu, pri ktorom by obvinení mohli využiť svoje právo osobne sa vyjadriť k veci. V žiadnom štádiu konania nie je povinnosťou obvineného vypovedať. Ak v danom prípade obvinení nevypovedali k veci, teda k samotnej podstate návrhu týkajúceho sa ďalšieho trvania ich väzby, potom iba nevyužili svoje právo, na ktorom im nebolo nič upierané.

Čo sa týka opodstatnenosti predĺženia lehoty trvania väzby Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s napadnutým rozhodnutím Skutočnosti uvádzané na str. 15 a 16 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sú zistiteľné zo spisového materiálu a odôvodňujú väzbu obvinených podľa § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. a aj predĺženie lehoty jej trvania v rozsahu uvedenom vo výroku napadnutého uznesenia. Je zrejmé z obsahu spisového materiálu, že pre závažné dôvody týkajúce sa doplnenia dokazovania v smere naznačenom v návrhu prokurátora a pre obťažnosť veci vyplývajúcu z množstva skutkov a potrebných

úkonov nebolo možné doteraz trestné stíhanie skončiť. Prítom z obsahu spisového materiálu a doteraz vykonaných úkonov vyplýva, že vyšetrovanie prebieha plynulo. Najvyšší súd je tiež toho názoru, že prepustením obvinených na slobodu by bolo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

O sťažnosti proti rozhodnutiu o predĺžení lehoty trvania väzby rozhoduje nadriadený súd na neverejnom zasadnutí. Účasť prokurátora, obvinených a obhajcu na ňom, v zmysle § 302 ods. 2 Tr. por., v jeho znení účinnom od 1. februára 2009, nepovažoval predseda senátu nadriadeného súdu za potrebnú.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosti obvinených ako nedôvodné zamietol.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 26. marca 2009

JUDr. Milan K a r a b í n, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Monika Ivančíková